

Contactpersoon: dhr. R.J. Roepers
Afdeling/Team: Regie & Ontwikkeling
E-mail: post@heerhugowaard.nl

Ons kenmerk: Bij19-499
Zaaknummer: Cbb190362

RAADSINFORMATIEBRIEF

Aan de Gemeenteraad van Heerhugowaard

Onderwerp: Raadsinformatiebrief Effecten Meicirculaire 2019 in relatie tot de Voorjaarsnota 2019

Heerhugowaard, 27 juni 2019

Geachte leden van de gemeenteraad van Heerhugowaard,

Kennisnemen van

Een nadere analyse betreffende de effecten van de Meicirculaire 2019 op de financiële kaders voor (het opstellen van) de begroting 2020.

Inleiding

Op 31 mei jl. is de Meicirculaire 2019 verschenen. In deze circulaire wordt ingegaan op ontwikkelingen in de gemeentefondsuitkering 2019 en latere jaren. De meicirculaire 2019 is gebaseerd op de voorjaarsnotabesluitvorming van het Rijk. Het college heeft u bij het aanbieden van de Voorjaarsnota 2019 (RB2019064) dd. 23 mei 2019 toegezegd u te informeren over de effecten van de Meicirculaire 2019 op de financiële kaders voor (het opstellen van) de begroting. Daartoe is een nadere analyse van de Meicirculaire 2019 gemaakt, die in deze Raadsinformatiebrief (RIB) wordt uiteengezet. Voorts zijn nog enkele andere financiële mutaties actueel, waarover wij u ook via deze RIB informeren.

Meicirculaire 2019

Ontwikkeling algemene uitkering – accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap op, trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. Dit accres wordt vertaald naar de uitkeringsfactor.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2019-2023 van de septembercirculaire 2018 in vergelijking met de meicirculaire 2019.

Ontwikkeling uitkeringsfactor	2019	2020	2021	2022	2023
septembercirculaire 2018	1,567	1,587	1,595	1,607	1,621
meicirculaire 2019	1,554	1,606	1,607	1,612	1,628

Uitkeringsjaar 2019

De uitkeringsfactor 2019 is verlaagd als gevolg van het achterblijven van de bestedingen in 2018 bij het rijk (methodiek: trap op – trap af).

Uitkeringsjaren 2020-2023

Het Rijk heeft de ontwikkeling van het accres in de periode 2020-2023 neerwaarts bijgesteld. De belangrijkste verklaring hiervoor is gelegen in de lagere ontwikkeling van de lonen en prijzen. Het rijk geeft minder uit aan compensatie voor lonen en prijzen.

Omdat de gemeente Heerhugowaard, net als veel andere gemeenten de algemene uitkering in constante prijzen raamt is er ten opzichte van de septembercirculaire 2018 nog wel een stijging van de uitkeringsfactoren te zien. Deze is echter lager dan verwacht in de Voorjaarsnota 2019 (zie hieronder).

In de septembercirculaire 2019 wordt het beeld voor 2020 en latere jaren op basis van de Miljoenennota 2019 geactualiseerd.

Effecten meicirculaire 2019 op het beeld van de HHW Voorjaarsnota 2019

In de Voorjaarsnota 2019 is betreffende de ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds rekening gehouden met een drietal componenten: het accres, groeibudgetten en taakmutaties. Groeibudgetten en taakmutaties hebben in principe geen effect op de ontwikkeling van het meerjarenperspectief. Immers meer of minder taken met het bijbehorend budget leiden tot mutaties in de ramingen op programmaniveau. Een hogere algemene uitkering als gevolg van groei van de gemeente leiden ook eveneens tot hogere lastenramingen. Er ontstaat hierdoor geen extra budgettaire ruimte. De accresontwikkeling van het gemeentefonds heeft wel effect op het meerjarenperspectief van de begroting. In de Voorjaarsnota 2019 hebben wij daarvoor een aanname gedaan.

Het totale financiële beeld resulterend uit de Voorjaarsnota 2019 treft u nog eens in onderstaand overzicht:

	2019	2020	2021	2022	2023
Resultaat begroting 2019	0	0	0	254	214
Structurele budgetverruiming	3.176	5.244	5.269	5.564	6.105
Structurele aanwending	-1.359	-5.043	-6.082	-6.081	-6.271
Saldo structureel	1.817	201	-813	-263	48
Incidentele aanwending	-2.633	-1.381	-1.073	-814	-23
Dekking bestemmingsreserves "Uitvoering raadsagenda en bedrijfsvoering"	848	1.381	1.073	814	23
Dekking Algemene Reserve	0	0	813	263	0
Saldo incidenteel	-1.785	0	813	263	0
Saldo totaal	32	201	0	0	48

Bron: Voorjaarsnota 2019

In het bovenstaande financiële beeld is de aanname accresontwikkeling van het gemeentefonds (als onderdeel van de regel structurele budgetverruiming) als volgt verwerkt:

Voorjaarsnota 2019	2019	2020	2021	2022	2023
BV8 Algemene uitkering - Compensatie loon-/prijsontwikkeli	151	1.285	1.285	1.285	1.285

Deze ontwikkeling blijkt nu, op basis van de meicirculaire, niet realistisch. In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de opgenomen ontwikkeling in de Voorjaarsnota en de feitelijke effecten van de meicirculaire getoond.

Effecten van meicirculaire 2019 op het meerjarenperspectief Voorjaarsnota 2019

	2019	2020	2021	2022	2023
Opgenomen in Voorjaarsnota 2019 (BV8)	151	1.285	1.285	1.285	1.285
Ontwikkeling accres gemeentefonds - meicirculaire 2019	-664	971	613	255	1.073
Vershil	-815	-314	-672	-1.030	-212
Extra middelen jeugdhulpbudget (2019-2021)	1.652	1.225	1.225		
Structurele oplossing voor tekorten jeugd na 2021				1.225	1.225
Loon- en prijsbijstelling jeugd	450	450	450	450	450
Ontwikkeling IU sociaal domein (Voogdij/18+)	204	-291	-291	-291	-291
Effect meicirculaire 2019 op meerjarenperspectief	1.491	1.070	712	354	1.172

Indien alleen de ontwikkeling van het accres in ogenschouw wordt genomen, zal het geschetste beeld van het meerjarenperspectief in de Voorjaarsnota negatief uitpakken. Zie daarvoor de 1^e **vetgedrukte (Vershil) negatieve cijferreeks** in het overzicht.

Een 3-tal plus effecten in de ontwikkeling van de algemene uitkering, tezamen met het lagere accres, geven nog steeds een positief beeld van de financiële positie in meerjarig perspectief. Hieronder treft u een toelichting op deze effecten.

Extra middelen voor de jeugdhulpvraag

Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. In 2019 gaat het om € 420 miljoen (waarvan € 20 miljoen tijdelijk aan de jeugdautoriteit beschikbaar wordt gesteld) en in 2020 en 2021 om jaarlijks € 300 miljoen. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Daarnaast worden de komende maanden bestuurlijke afspraken gemaakt tussen Rijk en VNG over hoe het jeugdhulpstelsel effectiever, efficiënter en beter kan gaan functioneren.

Voor Heerhugowaard gaat het om een bedrag van € 1.652.000 in 2019 en voor 2020 en 2021 om jaarlijks € 1.225.000. Uit de tekst in de meicirculaire kan worden opgemaakt dat ook voor latere jaren een oplossing zal worden gevonden. Om die reden zijn ook voor 2022 en 2023 deze reeks middelen doorgetrokken en opgenomen in bovenstaande tabel (zie de rode bedragen).

Vanaf 2019 is de integratie uitkering sociaal domein gefaseerd opgenomen in de algemene uitkering. De uitkering is niet langer gelabeld en volgens de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering over gemeenten verdeeld. Tot 2018 waren de budgetten jeugdhulp en WMO nog apart inzichtelijk in de integratie uitkering sociaal domein. Daarop heeft Heerhugowaard al geanticipeerd door het weghalen van de financiële schotten bij de begroting 2019. Hiermee is de koppeling losgelaten tussen inkomsten algemene uitkering en ook specifieke uitkering BUIG aan de ene kant, en de uitgaven in het sociaal domein aan de andere kant. In de uitvoering van de begroting betekent dit dat mee- en tegenvallers worden opgevangen binnen het generieke financiële kader van het sociaal domein. De bij de meicirculaire 2019 toegekende extra middelen voor de jeugdhulp worden daarom niet aan het budget jeugdhulp toegevoegd omdat deze door de reëel opgestelde begroting 2019 toereikend is voor de geraamde uitgaven 2019.

Loon- en prijsbijstelling Jeugd

Het Rijk heeft besloten om met ingang van 2019 aan alle onderdelen van het sociaal domein loon- en prijsbijstelling toe te kennen. Deze verhoging wordt door middel van een taakmutatie toebedeeld aan gemeentefonds. Om dezelfde reden als hierboven benoemd, kunnen deze (structurele) middelen voor het onderdeel Jeugd worden toegevoegd aan de algemene middelen.

Integratie-uitkering Sociaal domein

De integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit twee delen: participatie en voogdij/18+. Het deel participatie bestaat uit de onderdelen (nieuw) Wajong, begeleiding en WSW. De hogere uitkeringen in

de periode 2019-2023 leiden tegelijkertijd tot hogere lasten ramingen en kunnen derhalve niet als verruiming worden ingezet. Voor het deel Voogdij/18+ geldt dat wel. Net als de extra middelen voor de jeugdhulp en de loon- en prijsbijstelling Jeugd (zie hierna) kunnen deze mutaties worden toegerekend aan de algemene middelen. Voor 2019 leidt dat tot een verhoging maar voor de jaren 2020-2023 tot een verlaging van de raming algemene uitkering.

Overige financiële correcties

Na het uitbrengen van de Voorjaarsnota 2019 zijn, naast de effecten van de meicirculaire 2019, nog twee financiële mutaties duidelijk geworden die het beeld van de Voorjaarsnota wijzigen.

Kostenontwikkeling als gevolg van invoering abonnementstarief eigen bijdragen WMO

Over dit thema hebben wij u bij Voorjaarsnota al geïnformeerd in de vorm van een aantal risico's die zich op het terrein van het sociaal domein voordoen, maar die nog niet financieel zijn vertaald in de Voorjaarsnota 2019 (blz. 8). Inmiddels blijkt uit uitvoeringscijfers en doorrekening daarvan, op een aantal WMO-voorzieningen (hulpmiddelen, thuisondersteuning en begeleiding) feitelijk hogere kosten als gevolg van toenemend gebruik. We rekenen daarvoor op dit moment een (structureel) extra bedrag in van € 170.000,-.

Suppletie bijdrage Focusagenda

In de Voorjaarsnota 2019 is een structurele financiële bijdrage opgenomen voor de Focusagenda. Inmiddels blijkt dat door een omissie een te lage bijdragereeks is ingerekend. Door middel van deze suppletie wordt dat 'gerepareerd'.

Uit het onderstaand overzicht blijkt welke correcties nu in het financieel beeld worden verwerkt:

	2019	2020	2021	2022	2023
Resultaat begroting 2019	0	0	0	0	0
Structurele budgetverruiming	0	0	0	0	0
Plus analyse meicirculaire 2019	1.491	1.070	712	354	1.172
Extra budget WMO begeleiding en thuisondersteuning (invoeri	-170	-170	-170	-170	-170
Focusagenda	-80	-79	-85	-87	-87
Structurele aanwending	0	0	0	0	0
Saldo structureel	1.241	821	457	97	915
Incidentele aanwending	0	0	0	0	0
Dekking bestemmingsreserves "Uitvoering raadsagenda en bedrijfsvoering"	0	0	0	0	0
Dekking Algemene Reserve	0	0	-457	-97	0
Saldo incidenteel	0	0	-457	-97	0
Saldo totaal	1.241	821	0	0	915

Zoals u ziet is in dit overzicht nog geen rekening gehouden met de recent bekend geworden overschrijding op programma 5, Sport, Cultuur en Recreatie. U bent daarover mondeling geïnformeerd door de wethouder Financiën tijdens de vergadering van de commissie Mens en Samenleving op 18 juni j.l. Zodra de analyse beschikbaar is en daarmee duidelijk wordt in welke mate hier sprake is van een incidentele dan wel structurele overschrijding, wordt u daarover nader geïnformeerd.

Nieuw financieel perspectief na verwerking meicirculaire etc.

Na verwerking van de financiële mutaties uit de meicirculaire 2019 en de twee andere gemelde mutaties ziet het nieuwe financiële perspectief er als volgt uit:

	2019	2020	2021	2022	2023
Resultaat begroting 2019	0	0	0	254	214
Structurele budgetverruiming	3.176	5.244	5.269	5.564	6.105
Plus analyse meicirculaire 2019	1.491	1.070	712	354	1.172
Extra budget WMO begeleiding en thuisondersteuning (invoeri	-170	-170	-170	-170	-170
Focusagenda	-80	-79	-85	-87	-87
Structurele aanwending	-1.359	-5.043	-6.082	-6.081	-6.271
Saldo structureel	3.058	1.022	-356	-166	963
Incidentele aanwending	-2.633	-1.381	-1.073	-814	-23
Dekking bestemmingsreserves "Uitvoering raadsagenda en bedrijfsvoering"	848	1.381	1.073	814	23
Dekking Algemene Reserve	0	0	356	166	0
Saldo incidenteel	-1.785	0	356	166	0
Saldo totaal	1.273	1.022	0	0	963

Conclusie:

1. Het financiële beeld is in de jaren waarin het eerdere beeld in de Voorjaarsnota 2019 al positief was (2019, 2020 en 2023) alleen nog maar positiever geworden;
2. In de jaren 2021 en 2022 is nu, om een sluitend jaarperspectief te krijgen, minder dekking vanuit de Algemene Reserve nodig (€ 1,076 mln. versus € 0,522 mln.);
3. Als gevolg van minder benodigde dekking vanuit de Algemene Reserve stijgt ook de ratio weerstandsvermogen met 0,1 punt van 1,3 naar 1,4.

Consequenties

Zie bovenstaande conclusies 1 t/m 3.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Het nieuwe financiële perspectief vormt de kaderstelling voor het opstellen van de begroting 2020 en meerjarenraming 2021 – 2023.

Bijlage(n)

N.v.t.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard,
de secretaris, de burgemeester,

A.S. Meijer

A.B. Blase